

bradavky ústami novorodenca, ktoré sa pri asistovanom priložení môže uskutočniť nesprávne. Samoprisatie novorodenca závisí od množstva faktorov a okolností a zvyčajne prebehne do 1 – 2 hodín po pôrode. Zdravotníci by mali poskytnúť čas a klásť dôraz na príležitosť dieťaťa priplaziť sa k prsníku až po jeho samoprisatie.

Zo žien, ktoré mali podporený SSC podľa odporúčaných postupov, alebo aspoň čiastočne, väčšina uviedla, že si myslí že podpora SSC po pôrode pozitívne súvisela s ich celkovým priebehom dojčenia (Tab. 3). Môžeme konštatovať, že SSC je jedným zo spôsobov, ako podporiť dojčenie. Výsledky štúdií ukázali, že SSC matky a dieťaťa zvýšilo mieru výlučného dojčenia (7, 19).

Je pozitívne, že väčšina žien (83,07 %) dojčilo dieťa pri odchode z nemocnice. Zaznamenali sme rozdiely v dojčení po odchode domov medzi ženami, podľa podpory SSC, pričom najlepšie výsledky sa zistili u žien

s podporeným SSC podľa odporúčaných postupov, potom s čiastočne podporeným SSC a najhoršie u žien s nepodporeným SSC (Tab. 4), z čoho môžeme vyvodit' pozitívnu súvislosť podpory SSC so začiatkami dojčenia. Aj výsledky iných štúdií preukázali, že včasný kontakt zlepšil začatie dojčenia ale aj predĺžil trvanie dojčenia u dojčiat (4, 20).

Väčšina žien hodnotila celkové skúsenosti s dojčením ako pozitívne. Zistili sme rozdiely v hodnotení skúsenosti žien s dojčením, pričom opäť najpozitívnejšie skúsenosti sme zaznamenali u žien, ktoré mali podporený SSC podľa odporúčaných postupov, potom s čiastočne podporeným SSC a najnegatívnejšie skúsenosti u žien s nepodporeným SSC (Tab. 5), z čoho môžeme opäť konštatovať pozitívnu súvislosť medzi SSC a dojčením.

Kontakt koža na kožu poskytuje ideálnu postnatálnu starostlivosť pre novorodencov. Podpora bezprostredného a nepretržitého SSC až do prvého samoprisatia dieťaťa po pôrode

by sa mala stať prioritou pre sestry/ pôrodné asistentky a prirodzeným prvkom bezprostrednej starostlivosti o rodičku a dieťa po pôrode.

Záver

Môžeme konštatovať, že prax podpory SSC na Slovensku je potrebné stále zlepšovať, nakoľko sme zistili, že SSC je prospešný v kontexte dojčenia. Starostlivosť poskytovaná po pôrode by mala byť v súlade nielen s potrebami dieťaťa a práním matky, ale predovšetkým s najnovšími odporúčaniami v súlade s praxou založenou na dôkazoch (*Evidence based practice*). Ak chceme zlepšiť dojčenie, mali by sa podporovať postupy, ktoré preukázateľne zlepšujú jeho výsledky a tým je podpora bondingu po pôrode. Sestry/pôrodné asistentky podporou SSC podľa odporúčaných postupov môžu významne prispieť k úspešnému začatiu ako aj pokračovaniu dojčenia, ktoré má významné benefity pre zdravie dieťaťa i matky.

LITERATÚRA

1. Taha Z, Wikkelling-Scott L. Review of Kangaroo Mother Care in the Middle East. *Nutrients*. 2022;14(11):2266. doi: 10.3390/nu14112266.
2. Crenshaw JT. Healthy Birth Practice #6: Keep Mother and Baby Together – It's Best for Mother, Baby, and Breastfeeding. *J Perinat Educ*. 2014;23(4):211-217. doi: 10.1891/1058-1243.23.4.211.
3. Mrowetz M, Premská M. Podpora raného kontaktu jako nepodkročitelná norma – chiméra, či realita budoucnosti? *Pediatr Praxi*. 2013;14(3):201-204.
4. Mazúchová L, Porubská A. Respekt a úcta v porodnictví. Praha: Grada. 2022.
5. Wilhelmová R, Veselá L, Korábová I, et al. Determinants of respectful care in midwifery. *Kontakt*. 2022;24(4):302-309. doi: 10.32725/kont.2022.035.
6. Moore ER, Bergman N, Anderson GC, et al. Early skin-to-skin contact for mothers and their healthy newborn infants. *Cochrane Database Syst Rev*. 2016;11(11):CD003519. doi: 10.1002/14651858.
7. Cleveland L, Hill CM, Pulse WS, et al. Systematic review of skin to skin care for full term, healthy newborns. *J Obstet Gynecol Neonatal Nurs*. 2017;46(6):857-869. doi: 10.1016/j.jogn.2017.08.005.
8. Hendrych Lorenzová E, Bártlová S, Ratislavová K. Posouzení raného vztahu matka – dítě v komunitním prostředí. *Pediatr Praxi*. 2018;19(6):332-336. doi: 10.36290/ped.2018.065.
9. Karimi FZ, Miri HH, Khadivzadeh T, et al. The effect of mother-infant skin-to-skin contact immediately after birth on exclusive breastfeeding: a systematic review and meta-analysis. *J Turk Ger Gynecol Assoc*. 2020;21(1):46-56. doi: 10.4274/jtgga.galenos.2019.2018.0138.
10. Dorazilová R. Komunitní a primární péče v porodní asistenci. In Procházka M, et al. *Porodní asistence. Učebnice pro vzdělávání i každodenní praxi*. Praha: Maxdorf s. r. o., 2020:575-587.
11. Abdulghani N, Edvardsson K, Amir LH. Worldwide prevalence of mother-infant skin-to-skin contact after vaginal birth: A systematic review. *PLoS One*. 2018;13(10):e0205696. doi: 10.1371/journal.pone.0205696.
12. Mazúchová L, Kelčíková S, Vasilíková P, et al. Podpora bondingu po pôrode. *Čes-slov Pediat*. 2016;71(4):196-01.
13. Mazúchová L, Kelčíková S, Porubská A, et al. Mother-infant bonding in the postpartum period and its predictors. *Cent Eur J Nurs Midw*. 2020;11(3):121-129. doi: 10.15452/CEJ-NM.2020.11.0022.
14. Li Z, Mannava P, Murray, et al. Association between early essential newborn care and breastfeeding outcomes in eight countries in Asia and the Pacific: a cross-sectional observational-study. *BMJ Glob Health*. 2020;5(8):e002581. doi: 10.1136/bmjgh-2020-002581.
15. International Federation of Gynecology And Obstetrics; International Confederation of Midwives; White Ribbon Alliance; International Pediatric Association; World Health Organization; International Federation of Gynecology And Obstetrics. *Mother-baby friendly birthing facilities*. *Int J Gynaecol Obstet*. 2015;128(2):95-99. doi: 10.1016/j.ijgo.2014.10.013.
16. World Health Organization. *Indicators for assessing infant and young child feeding practices part 3: country profiles*. Geneva: World Health Organization, 2010.
17. Phillips R. The Sacred Hour: Uninterrupted Skin-to-Skin Contact Immediately After Birth. *Newborn Infant Nursing Rev*. 2013;13(2):67-72. doi: 10.1053/j.nainr.2013.04.001.
18. Heidarzadeh M, Hakimi S, Habibelahi A, et al. Comparison-of-Breast-Crawl-Between-Infants-Delivered-by-Vaginal-Delivery-and-Cesarean-Section. *Breastfeed Med*. 2016;11(6):305-308. doi: 10.1089/bfm.2015.0168.
19. Suzuki S. Effect of early skin-to-skin contact on breastfeeding. *J Obstet Gynaecol*. 2013;33(7):695-696. doi: 10.3109/01443615.2013.819843.
20. Mahmood I, Jamal M, Khan N. Effect of mother-infant early skin-to-skin contact on breastfeeding status: a randomized controlled trial. *J Coll Physicians Surg Pak*. 2011;21(10):601-605. doi: 10.2011/JCPSP.601605.